

Србското епическо пеене в съпровод на гусла между научната тема и нематериалното културно наследство: етномузикологична перспектива

Данка Лаич Михайлович

Литература

Вуков, Николай 2014: „Наследството“ на социализма: теоретични и методологични предизвикателства. – В: *Дни на наследството 2013*. Отг. ред. Лозанка Пейчева. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 133–147 [Vukov, Nikolay 2014: „Nasledstvoto“ na sotsializma: teoretichni i metodologichni predizvikelstva. – In: *Dni na nasledstvoto 2013*. Ed. Lozanka Pecheva. Sofia: Akademichno izdatelstvo Prof. „Marin Drinov“, 133–147].

Ђорђевић Белић, Смиљана 2017: *Фигура гуслара. Хероизирана биографија и невидљива традиција*. Београд: Институт за књижевност и уметност [Ђорђевић Белић, Smiljana 2017: *Figura guslara. Heroizirana biografija i nevidljiva tradicija*. Beograd: Institut za književnost i umetnost].

Караџић, Вук Стефановић 1985а: *Српске народне пјесме II*. Београд: Просвета – Нолит [Karadžić, Vuk Stefanović 1985a: *Srpske narodne pjesme II*. Beograd: Prosveta – Nolit].

Караџић, Вук Стефановић 1985б: *Српске народне пјесме IV*. Београд: Просвета – Нолит [Karadžić, Vuk Stefanović 1985b: *Srpske narodne pjesme IV*. Beograd: Prosveta – Nolit].

Лајић Михајловић, Данка 2014: *Српско традиционално певање уз гусле: гусларска пракса као комуникациони процес*. Београд: Музиколошки институт САНУ [Lajić Mihajlović, Danka 2014: *Srpsko tradicionalno pevanje uz gusle: guslarska praksa kao komunikacioni proces*. Beograd: Mizikološki institute SANU].

Лајић Михајловић, Данка 2020: Српска епска традиција и наука: објекат, субјекат, наслеђе или баласт? – В: *Савремена српска фолклористика VII*. Ур. Бошко Сувајџић, Данка Лајић Михајловић, Данијела Поповић. Крушевац: Удружење фолклориста Србије, Народна библиотека Крушевац; Београд: Универзитетска библиотека „Светозар Марковић“, 87–111 [Lajić Mihajlović, Danka 2020: *Srpska epska tradicija i nauka: objekat, subjekat, nasleđe ili balast?* – In: *Savremena srpska folkloristika VII*. Ur. Boško Suvajdžić, Danka Lajić Mihajlović, Danijela Popović. Kruševac: Udruženje folklorista Srbije, Narodna biblioteka Kruševac; Beograd: Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković“, 87–111].

Лајић Михајловић, Данка, Смиљана Ђорђевић Белић 2016: Певање уз гусле и музичка индустрија: гусларска извођења на првим грамофонским плочама (1908–1931/1932). – *Музикологија/ Musicology* 20, 199–222 [Lajić Mihajlović, Danka, Smiljana Đorđević Belić 2016: *Pevanje uz*

gusle i muzička industrija: guslarska izvođenja na prvim gramofonskim pločama (1908–1931/2). – *Muzikologija/ Musicology* 20, 199–222],

http://dais.sanu.ac.rs/bitstream/handle/123456789/3820/10_Lajic-Mihajlovic_1450-98141620199L.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Лајић Михајловић, Данка, Смиљана Ђорђевић Белић 2019: Дефинисање „традиционалног” у (традиционалном) певању уз гусле као нематеријалном културном наслеђу: компетенција носилаца наслеђа и/или стручњака? – В: *Савремена српска фолклористика* VI. Ур. Данијела Петковић, Бошко Сувајџић. Београд: Удружење фолклориста Србије, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”; Лозница: Центар за културу „Вук Караџић”, 225–245 [Lajic Mihajlović, Danka, Smiljana Đorđević Belić 2019: Definisavanje „tradicionalnog” u (tradicionalnom) pevanju uz gusle kao nematerijalnom kulturnom nasleđu: kompetencija nosilaca nasleđa i/ili stručnjaka? – In: *Savremena srpska folkloristika* VI. Ur. Danijela Petković, Boško Suvajdžić. Beograd: Udruženje folklorista Srbije, Univerzitetska biblioteka „Svetozar Marković”; Loznica: Centar za kulturu „Vuk Karadžić”, 225–245], https://dais.sanu.ac.rs/bitstream/handle/123456789/8829/bitstream_33672.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Меденица, Радосав 1986: Фонографско снимање наших народних песама. – В: *Неколико најистакнутијих проблема из наше усмене (народне) епике*. Титоград: НИО „Универзитетска ријеч”, 101–110 [Medenica, Radosav 1986: Fonografsko snimanje naših narodnih pesama. – In: *Nekoliko najistaknutijih problema iz naše usmene (narodne) epike*. Titograd: NIO „Univerzitetska riječ”, 101–110].

Пейчева, Лозанка 2014: Народната музика като нематеријално културно наследство: конструирани и употреби. – В: *Дни на наследството 2013*. Отг. ред. Лозанка Пейчева. Софија: Академично издателство „Проф. Марин Дринов“, 291–308 [Peuceva, Lozanka 2014: Narodnata muzika kato nematerialno kulturno nasledstvo: konstruirane i upotrebi. – In: *Dni na nasledstvoto 2013*. Ed. Lozanka Peuceva. Sofia: Akademichno izdatelstvo „Prof. Marin Drinov“, 291–308].

Сувајџић, Бошко 2010: *Певач и традиција*. Београд: Завод за уџбенике [Suvajdžić, Boško 2010: *Pevač i tradicija*. Beograd: Zavod za udžbenike].

Центар за НКН Србије 2015: *Листа елемената нематеријалног културног наслеђа Републике Србије* [Centar za NKN Srbije 2015: *Lista elemenata nematerijalnog kulturnog nasleđa Republike Srbije*], <http://www.nkns.rs/cyr/elementi-nkns?page=1>.

Amit, Vered 2002: Reconceptualizing Community. – In: *Realizing Community. Concepts, Social Relationships and Sentiments*. Ed. Vered Amit. London – New York: Routledge, 1–20.

Appadurai, Arjun 1996: *Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalisation*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Becking, G[ustav] 1933: Der musikalische Bau des Montenegrinischen Volksepos. – *Archives Neerlandaises de Phonetique experimentale*, VIII–IX, 144–153.

Bendix, Regina 2005: Final Reflections: “The Politics of Folk Culture” in the 21st Century. – *Etnográfica*, Vol. IX (1), 195–203. Available at: <https://www.redalyc.org/pdf/3723/372339145009.pdf>.

Ceribašić, Naila 2009: Izazovi tradicije: tradicijska glazba i hrvatska etnomuzikologija. – In: *Glazba prijelaza: Svečani zbornik za Evu Sedak/ Music of Transition: Essays in Honour of Eva Sedak*. Ur. Nikša Gligo, Dalibor Davidović, Nada Bezić. Zagreb: ArTresor naklada – Hrvatska radiotelevizija, Hrvatski radio, 69–78.

Clarke, Eric, Nicholas Cook 2004: *Empirical Musicology: Aims, Methods, Prospects*. Oxford: Oxford University Press.

Frykman, Jonas, Orvar Löfgren 1987: *Culture Builders: A Historical Anthropology of Middleclass Life*. New Brunswick i London: Rutgers University Press.

Glennie, Evelin 2005: Foreword. – In: Miell, Dorothy, Raymond MacDonald, David J. Hargreaves (Eds.) *Musical Communication*. Oxford: Oxford University Press, V–VIII.

Hargreaves, David J., Raymond MacDonald, Dorothy Miell 2007: How do People Communicate Using Music? – In: *Musical Communication*. Eds. David J. Hargreaves, Raymond MacDonald, Dorothy Miell. Oxford: Oxford University Press, 1–25.

Hargreaves, David J., Adrian C. North (Eds.) 1997: *The Social Psychology of Music*. Oxford: Oxford University Press.

Harrison, Klisala, Svanibor Pettan 2010: Introduction. – In: *Applied Ethnomusicology: Historical and Contemporary Approaches*. Eds. Klisala Harrison, Elizabeth Mackinlay, Svanibor Pettan. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 1–20.

Harvard University 2022a: Center for Hellenic Studies. *Milman Parry Collection of Oral Literature*. Available at: <https://sds.lib.harvard.edu/sds/audio/462480851> (20.07.2022).

Harvard University 2022b: Center for Hellenic Studies. *Milman Parry Collection of Oral Literature*. Available at: <https://sds.lib.harvard.edu/sds/audio/462475767> (20.07.2022).

Kemp, Anthony 1997: Individual Differences in Musical Behaviour. – In: *The Social Psychology of Music*. Eds. David J. Hargreaves, Adrian C. North. Oxford: Oxford University Press, 25–45.

Kingdon, John W. 1995: *Agendas, Alternatives, and Public Policies*. New York: AddisonWesley.

Kirshenblatt-Gimblett, Barbara 1998: *Destination Culture: Tourism, Museums, and Heritage*. Oakland: University of California Press.

Lajić Mihajlović, Danka 2012: Ethnomusicological Research of the Guslars’ Memory: a Pilot Study. – In: *Musical Practices in the Balkans:*

Ethnomusicological Perspectives. Eds. Dejan Despić et al. Belgrade: SASA – Institute of Musicology SASA, 67–86.

Lajić Mihajlović, Danka 2016: The Institutionalisation of Guslars Practice and the Tradition of Singing Epic Songs with the Gusle in Yugoslav and Post-Yugoslav Contexts. – In: *Music in Society. The Collection of Papers*. Ed. Fatima Hadžić. Sarajevo: Musicological Society of the Federation of Bosnia and Herzegovina, Academy of Music, University of Sarajevo, 410–428. Available at: http://dais.sanu.ac.rs/bitstream/handle/123456789/8913/S%20%90_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Lajić Mihajlović, Danka, Smiljana Đorđević Belić 2015: Singing with Gusle Accompaniment on Gramophone Records. A Socialist (Re)construction of Tradition. – In: *Musical Legacies of State Socialism: Revisiting Narratives about Post-World War II Europe. International Conference. SASA Belgrade, 24–26. September 2015. Book of Abstracts*. Ed. Ivana Medić. Belgrade: Institute of Musicology SASA – Department of Fine Arts and Music SASA – BASEES / REEM Study Group for Russian and Eastern European Music, 40. Available at: <http://dais.sanu.ac.rs/handle/123456789/3919>.

Lord, Albert B. 2000: *The Singer of Tales*. Washington: Harvard University Press. Available at: http://nrs.harvard.edu/urn-3:hul.ebook:CHS_LordA.The_Singer_of_Tales.2000.

Mountcastle, Amy 2013: Očuvanje nematerijalne kulturne baštine i neizbježnost gubitka: primjer Tibeta. – In: *Proizvodnja baštine: kritičke studije o nematerijalnoj kulturi*. Ur. Marijana Hemeršak, Iva Pleše, Ana-Marija Vukušić. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, 231–252.

Noyes, Dorothy 2013: Salomonova presuda: globalna zaštita tradicije i problem vlasništva zajednice. – In: *Proizvodnja baštine: kritičke studije o nematerijalnoj kulturi*. Ur. Marijana Hemeršak, Iva Pleše, Ana-Marija Vukušić. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, 251–291.

Petrović, Nebojša 2011: *Elementi medjukulturalne psihologije*. Beograd: Srpski genealoški centar.

Rice, Timothy 2008: Toward a Mediation of the Field Methods and Field Experience in Ethnomusicology. – In: *Shadows in the Field: New Perspective for Fieldwork in Ethnomusicology*. Eds. Gregory Barz, Timothy J. Cooley. Oxford: Oxford University Press, 42–61.

Stockmann, Doris 1991: Interdisciplinary Approaches to the Study of Musical Communication Structures. – In: *Comparative Musicology and Anthropology of Music*. Ed. Bruno Nettl, Philip V. Bohlman. Chicago: The University of Chicago Press, 318–341.

Tajfel, Henri 1981: *Human Groups and Social Categories. Studies in Social Psychology*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tarasti, Eero 1994: *A Theory of Musical Semiotics*. Bloomington–Indianapolis: Indiana University Press.

UNESCO 2018: *Singing to the Accompaniment of the Gusle. Serbia*. Available at: <https://ich.unesco.org/en/RL/singing-to-the-accompaniment-of-the-gusle-01377>.

Vukov, Nikolai 2008: The “Unmemorable” and the “Unforgettable”: “Museumizing” the Socialist Past in Post-1989 Bulgaria. – In: *Past for the eyes: East European Representations of Communism in Cinema and Museums after 1989*. Eds. Oksana Sarkisova, Péter Apor. Budapest: Central European University Press, 307–334. Available at: <https://books.openedition.org/ceup/686>.

Wünsch, Walther 1934: *Die eigentechnik der Südslawischen guslaren*. Brünn–Prag–Leipzig –Wien: Musikwissenschaftlichen institutes der Deutschen universitat in Prag.

Данка Лајић Михајловић
Српска академија наука и уметности
Музиколошки институт
Кнез Михаилова 36
11000 Београд, СРБИЈА
danka.lajic.mihajlovic@gmail.com